

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Nyitraváros költségvetése.

Nyitra városnak 1907-ik évi költségvetése újra ráirányítja figyelmünket azokra a követelésekre, melyeket a rendezett tanácsú városok polgármestereinek néhány nap előtt tartott kongresszusa hangoztatott.

A város jövő évi költségvetése lényegtelen eltéréseket mutat más évek előirányzatától. Az összes bevételek kerek összegben 15 ezer koronával csökkentek, de apadtak a kiadások is 10 ezer koronával, s így csak mintegy 5 ezer koronával nagyobb a hiány, a múlt évi deficithez képest. Nem nagy összeg ez egy olyan város költségvetésében, melynek reménye lehet arra, hogy új jövedelmi forrásokat nyithat meg, s helyreállítja háztartásában az egyensúlyt a nélkül, hogy kénytelen lenne fokozni a közterheket.

Nyitra városnak azonban jó hosszú ideig semmi kilátása sem lehet új jövedelmi forrásoknak a megnyitására, s azért nem is gondolhat arra, hogy a közterhek növelése nélkül háztartásának egyensúlyát helyre állíthatja. A jövő évi előirányzat szerint a földadó után a városi pótlék 3, a többi adónemek után 5 százalékkal emelkedik, s így a földadó után 37%, a többi adónemek után pedig 52%-ot tesz ki.

Nagy pótladó ez, bármennyire szeretik kicsinynek feltüntetni azok, a kik más városok költségvetéséből 100—200% pótlékot rántanak elő, s azután ujjal mutatnak rá arra az aránylag boldog állapotra, melyben Nyitra város polgárai más városok teherviselő népéhez viszonyítva leledzenek.

Hogy vajjon helyes és találó-e ez a példázás, azt csak úgy lehetne megállapítani, ha tüzetesen ismernénk a 100—112% pótladó alatt nyögő városok anyagi viszonyait, és ha tiszta áttekintéssel bíránk azokról a hatásokról, melyeket egy ilyen rengeteg pótléknak a kivetése a városok és községek fejlődésének egész vonalán okozni szokott. Mert egészen más az, ha Debrecen, vagy Szeged városok lakosai 100%-ot fizetnek pótladó fejében és más, ha Nyitra adófizető polgárai ennek a százaléknak akárcsak a felét is fizetik.

Vagyonos lakosság az aránytalan terhet is könnyebben bírja meg, mint szegény sorsú a jelentékenyen kisebb, de azért reá nézve mégis mód felett súlyos terhet. Más az, ha egy debreceni bognár, vagy timár mester 30 korona egyenes adó után ugyanannyi pótlékot fizet, és más az, ha Nyitrán ugyanilyen mester ember ugyanannyi egyenes adó után 16 korona pótladót kénytelen fizetni. A kettőnek a

terhe nem egyenlő, mert az anyagi erőviszonyaik sem egyenlők. Azzal a kéréssel, melyet egy nyitrai iparos átlag felmutathat, a debreceni iparos nem csak hogy megelégedve nem volna, de egyáltalában ipari munkát nem folytatna, hanem vagy beállana napszámosnak, vagy kivándorolna.

Mindez természetesen csak úgy állhat meg, ha átlagos szemmértékkel nézzük a viszonyokat, mert egyes kivételek mindenütt vannak, de ezek sem a gazdasági berendezkedésnél, sem a kulturális fejlesztés munkájánál zsinórmértékül nem szolgálhatnak, s így a közterhek kirovásánál sem jöhetnek számba.

Arról pedig nem is szólunk, hogy ott, a hol a pótladó a lakosság nyomasztó anyagi helyzete ellenére is az egyenes adók magasságát eléri, vagy azt talán még meg is haladja, olyan állapotok fejlődnek ki, melyeket senki sem kívánhat meg. Ott befellegzett minden fejlődésnek, ott az élet fokozódó igényei erőszakosan mellőzöttek, ott minden közszükségleti kérdésnek megoldása a vándorbot.

Egy szóval lehetetlen arról beszélni, hogy mert Nyitrán a pótladó még csak 52%, meg van a mód és a lehetőség arra, hogy mindazok a nagy közszükségletek, melyek a tan-, közegészség- és sze-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Zarándok-út a Szentföldre.

Néhány vonás a szent sir templomáról, húsvét hetében. — Viszsaélés a »szent« tüzzel. — A régi templom-tér. — Az Omar-mecset előtt. — Szerartásos kicsinosítás. — A mecset belseje. — Kábitó színpompa. — A szent szikla. — Zsidó és izlam mondák. — Az Aksa mecset. — Pénzszomjas csöcselék.

A húsvéti ünnepek alatt minden évben túlnépes a szent sir temploma. Az egész világról oda özönlött zarándokok minden talpalatnyi tért elfoglalnak. Szenttanuk beszélnek, hogy izgatottság, vad lárma, zsidobongó zaj tölti be olyankor az egész várost. A kegyelet és a bensőséges áhitat érzéseinek ez a környezet nem kedvez.

A katolikusok virágvasárnapon a pálmatermő Gázából hozott valódi palmaágakat szentelnek meg és osztanak ki a hivek között. Nagycsötörtökön fényes körmenetben járják körül a szent sir-kápolnát, mely előtt azután a lábmosás szertartását végzik. Nagypénteken gyászünnepeket ünnepelnek a keresztre feszítést ábrázoló drámai szertartások kíséretében.

Mindez szép rendben megy végbe olyan évben, midőn a katolikusok húsvéti a görögkeletiekével össze nem esik. De, ha egybeesik a

két ünnep, szó sem lehet többé nyugodt ajtatoskodásról, a fanatikus pópák vezetése alatt álló nyers tömeg az utcák csödületét, zaját és szennyét hurcolja be a templom szentélyeibe. A katolikus hiveknek egyszer sem kell annyi bánalmat és keserű fájdalmat szenvedniük, mint éppen az isteni szeretet nagy és szent titkainak ezen napjai alatt.

A kik látták a görög-keletiek húsvéti szertartásait, nem találnak szavakat megbotránkozásuk kifejezésére azon nyilvánvaló népámitás felett, melyet a görög papok az úgynevezett »szent« tüzzel üznek.

Nagypénteken este a nép beözönlök a templomba, s ott tölti az éjszakát, hogy jó helyet szerezzen magának a szent tűz »csodájának« látványához. A következő napon, nagyszombaton a kora délutáni órákban a magasabb rangú papok bemennek a sir-kápolnába, egy ideig ott időznek, mialatt a nép imádkozik. A lámpákat a nép szeme előtt oltják el, az egész templomban egy szikrányi mesterséges világosság sincsen. Feszült figyelemmel és szinte visszafojtott lélekzettel várja mindenki a történendőket. Egyszerre fül-siketítő lárma és leirhatatlan tombolás keletkezik. Egy ablaknyíláson most dugták ki a szent sir kápolnájából az »égből lebocsátott szent tüzet«.

Dulakodó tömeggé gabalyodik össze a népsokaság, mindenki első akar lenni gyertyájának a mennyei tüzről való meggyújtásában. A dulakodás néha olyan nagy, hogy az emberek összeverekednek, megsebesítik és elgázolják egymást. Rettenetes katasztrófát okozott a fanatizmusnak ez az embertelen, bárgyú kitorése 1834-ben. Akkor új emberek állottak a katonai őrség helyén, a kik a templomban uralkodó szokásokat nem ismerték. Midőn tehát meghallották a vad zsvajt és látták a tomboló tömeg szilaj összekeveredését, azt hitték, a feldühödött sokaság ellenük lázadt fel. Nyomban fegyverükhöz nyultak és sortüzet adtak a tömegre. Háromszáz ember maradt halva a templom kövezetén.

Az életnek nincs nehezebb feladata, az ember nevelésénél. Az indulatok és szenvedélyek bonyolult, kiszámíthatatlan világában még a valóság is csak nagynehezen tud rendet teremteni. A kereszténység igazsága és szelleme, mint minden nagy igazság és minden erős szellem, csak nagyon lassan, hosszú évszázadoknak mérhetetlen folyása alatt járja át a lelkeket. A míg a hitből úgy a vallás szolgálja, mint magában a népben is lelki műveltség, tiszta hitélet születik, és a míg ez általánossá válik, addig az emberi nem jobbainak sok küzdelmet és szenvedést kell kiállaniuk.

gényügy terén, ugyszintén a köztisztaság szempontjából kielégítésre várnak, a pótdók fokozatos emelése által fedeztesse nek. Kíváncsiak vagyunk, hogyan nézne ki az emelés *fokozatossága* abban az esetben, ha az emelést olyan nagy arányú befektetések és intézmények, minő például egy vízvezetéknek a létesítése, vagy az egész városnak földalatti szennyvízcsatornákkal való ellátása, tennék szükségessé? Mikor már most is, midőn a város épen-séggel semmit nem alkot, csak a természetesen szaporodó kiadásokat fedezi, egyszerre 5 százalékkal kénytelen a pótlékot felszökötteni!

Nincs más módja a városok és így Nyitra város fejlesztésének is, mint az, melyre az említett polgármesteri kongresszus rámutatott.

Eltekintünk attól, hogy a magyarországi kongresszusoknak elmaradhatatlan témája, a tisztviselők fizetése a polgármesterek tanácskozásán is szóba került és ez a tanácskozás is olyanforma kéressel ostromolta meg a sok követeléssel és kérényezéssel agyonzaklatott szegény kormányt, hogy a városi tisztviselők fizetését 25 százalékkal emelje és ezt az új terhet az állam viselje. Ha ez lehetséges abban a borzasztó tehertömegben, melyet minden oldalról az állami háztartásra zúdítanak, mi csak örülni fogunk annak, hogy a városi tisztviselők anyagi helyzete imígyen megjavul.

De a közérdek szempontjából mégis csak nagyobb jelentőséggel bírnak azok a javaslatok, melyeket a kongresszus a városok anyagi ügyeinek rendezése céljából a kormány elé terjesztett. Volt idő, a mikor azt a jelszót kapták fel, hogy a városokon a fogyasztási adók átengedése által kell segíteni. Jó, hogy már nem kísért többé ez a törekvés, melynek megvalósulása már csak azért sem kelthetett volna közmelegnyugvást és nem nyújtott volna hathatós segítséget a városok pol-

gárságának, mert a legtöbb fogyasztási adó igazságtalan és éppen a nép legszegényebb osztályait sújtja.

Sokkal helyesebb módokat, célravezetőbb eszközöket jelöl meg a polgármesterek memoranduma, midőn az állami feladatoknak az államra való áthárítását kívánja és szükségesnek jelzi a házbéradó leszállítását.

A legjogosabb kívánság az, hogy a mi állami feladat, azt végezze el az állam a saját erőivel, vagy ha igénybe veszi a községi szervezetek közegeit, nyújtson a községeknek teljes kárpótlást a végzett munkáért. Hogyan jutnak hozzá a városok ahhoz, hogy kaszárnyákat építsenek a katonaságnak, tisztai szállásokra fizessenek, állami hivatalok számára telket, helyiséget adományozzanak, állami adók behajtására közegeket tartsanak? A mi az államé, annak viselje gondját és terhet az állam. Még a szegény- és közegészségügyet is, vagy legalább ezt az utóbbit az állami feladatok közé kellene sorozni.

Ugyanígy jogos kívánság a házbéradónak leszállítása, mert ennek az adónak ezidő szerinti magas kulcsa ijesztő mérvben csökkenti a polgárság teherviselési képességét, drágtítja a lakásokat és így első sorban azokra a szegény lakókra nehezedik nyomasztó súllyal, a kik keresetök jelentékeny részét lakbérre kénytelenek fordítani.

Abban az általános várakozásban, melylyel ma nap mindenki a kormány segítő keze felé néz, a városok várakozását tartjuk a legjogosultabbnak, a kielégítés sorrendjében első helyen állónak.

Cselédleányaink.

Városunk betege már be volt mutatva. Munkaadói panaszaikban nap-nap után írják elő számára az orvososságot; a receptre azt nyomtára a közöhang, hogy vallásra és erkölcsre volna szüksége a betegnek, csak egy a baj: senki sem tartja be a recept előírását. Évek óta volt ez így és nem akart a dolog jobb fordulatot venni. A „nemtörődöm vele” szinte vérévé vált a tár-

sadalomnak, — jajgatnak, panaszkodnak, de tenni nem tesznek semmit. De mégis tettek valamit. Embereket küldtek a pozsonyi állami leány-védő egyesület megtekintésére. Ezek ottan szép palotát találtak üres termekkel, s az a kongó üresség újból megerősítette az érdekelt tényezők rég hangoztatott elvét: „itt nincs segítség”.

Hitfelekezet nélküli államtól mentek tanulni! Oda mentek életet keresni, a hol a vallási közöny nem életet, hanem a bomlás csiráját terjeszti; oda mentek erkölcsi javulást keresni, ahol a vallás mellékes, ahol azt gondolják, hogy fényes berendezéssel és mulatságokkal lehet lelkeket nevelni és nemesíteni. Budapest leány-védő egyesületeit kihagyták, pedig ott találtak volna teli termeket, ott találtak volna főrangú hölgyeket a cselédleányokkal foglalkozni, ott találtak volna életet s eredményt, és csak egyet nem találtak volna: „állami” felírást.

Pedig itt segíteni kell a bajon, segíteni minden áron. A vallás, a társadalom, s az önérdék mind de mind hallatja szavát, hogy mentünk meg azokat az elhagyott, lenézett munkásleány lelkeket. A munkaadóknak kellene a mozgalmat megindítani, épen azok érnek rá a legjobban. Pedig belőlük, de különösen a háziasszonyoktól kellene a reformnak kiindulnia. Nőkről van szó, akik nem tudást és filozófiát keresnek, hanem az asszonyoknak kell nekik megadniuk, asszony kell a nő mellé, asszonyi szív, az a minden iránt fogékony szív kell a munkásleány kérdés megoldásába! A míg a nyitrai cseléd-tartó asszonyok nem lépnek az ügy elére, addig hiábavaló minden fáradozás és minden munka. S nem hiszem, nem hiszem, hogy a nyitrai hölgyek érzéketlenek maradnak a dologgal szemben. A hol baj és veszély van, a hol a lélekről van szó, a hol a szenvedés gyögyirt keres, ott mindenütt az asszony az első. Nem csoda, hiszen a női természet és az irgalom elválaszthatatlanok egymástól. Thuringia betegeinél Erzsébetet, a király-leányt látjuk szorgoskodni, Brigitta fejedelemnőt látjuk a betegek sebeit mosni és csokolgatni, az osztrák-poros háború alatt Erzsébet királynét ott találjuk a sebesültek ágyánál, a kórtermek levegőjében az apák nagy számát látjuk elsenyvedni; csodáljuk őket, de értjük, hiszen mindnyájan nők, már pedig a nő és az irgalom elválaszthatatlanok egymástól, a nő résztvevő szíve nem tűrheti, hogy kín, szenvedés, gyötrelme és elhagyottság enyhülésre ne leljen közelében. S azért nem tudom elhinni, hogy a nyitrai hölgyek tétlenül néznék a munkásleányok nyomorát, nem hiszem, hogy fel nem karolnák azok megmentését célzó törekvésünket. Van itt jó női szív elég. Az ember buzdol ajtatosságukon; a nő-egylet tagjai buzgón dolgoznak öntökéletese-sedésükön, ezeknek azonban ki kell lépniük az „én” szűk határából és fel kell karolniuk a nagy ügyet, amelynek szükségét mindenki érzi.

Budapesten, Új-Pesten, Szekesfehérvárott s más városokban a nő-egylet tagjai vették kezükbe a munkásleány kérdést, mentenek is lelkeket, saját, és cselédleányaik lelkét; így kellene Nyitran is tenni: ezt kívánja és sürgeti a helyesen felfogott keresztény szeretet. Az Oltár-egylet s

Az Isten igazságainak hódítása olyan lassú, mint a természet háztartásában a mérkőző erők munkája. Tömérdek akadályt kell ezeknek az erőknek legyőzniük, a míg különféle háborúk és viharok után a világegyetem jólétét emelő tényezőkké válnak. Szakasztott így van ez, a szellem és az erkölcs birodalmában is.

De sürgőz már az első nap délutánjának programja, vegyünk tehát búcsút a szent sir templomától és a kereszténységnek ezen legszentebb, bár, mint láttuk, sok emberi gyarlóságtól és visszaéléstől elhomályosított helyéről menjünk át a mohamedán világ egyik legnevezetesebb imaházához, az *Omar-mecsethez*.

Ha a zsidók fővárosa, a régi Jeruzsálem világhírűk örvendtek, azt egyetlen egy épületének, a történelemben annyiszor említett templomnak köszönhetette. Salamon király nem kimélt sem pénzt, sem fáradságot ennek a világsodának az építésénél. A mit az akkori művészet a föld kincseivel párosulva alkotott, az mind összpontosult Jehóva hajlékában.

Az a tér, a hol ez a gyönyörű épület és ennek feldúlása után a második zsidó-templom, melyet a babyloni fogság után, Kr. e. a 6-ik század végén építettek, állott, évszázadok óta a mohamedánok szent tere. Haram esch-Scherif,

szent kerület a neve. A hatalmas teret rég leomlott falaknak maradványa veszi körül, óriási épületköveknek még most is nagy töredékeivel. Ezek a második zsidó-templomnak, uelyet Heródes király 20-ban Kr. e. roppant nagy méretekben bővíteni és díszíteni kezdett, a romjaiból maradtak fenn. Ezek a falak és kövek néma tanui voltak azoknak a látogatásoknak, melyekre az akkor is még mindig világhírű templomot a Messiás, a testté lett Ige méltatta.

Ezen a téren áll az Omar-mecset, vagy szikladóm, Mekka után a mohamedánok legszentebb helye. A közfelfogás Omar Kalifának, ugyanannak, a ki az alexandriai híres könyvtárt felgyújtatta, tulajdonítja a mecset építését, de nem ő építtette a monumentális imaházat, hanem más kalifa a Kr. u. 7-ik század végén. A mecsethez négy oldalról lépcsők vezetnek fel, melyek karcú ívszlopokból álló csarnokokban végződnek. Ezekből a csarnokokból jól áttekinthetjük az egész nagy teret. Az északi oldalról szemközt látjuk a zsidó templom hajdani erődjének az Antonia-várnak romjait. Innét nézte Titus, római hadvezér 70-ben Kr. u. a templom égését.

A zsidók ezt a teret óvatosan kerülik, félnek attól, hogy lábuk érinthetné és így meg-

szentségteleníthetné azt a helyet, a hol egykoron az ő templomuk legszentebb csarnoka, a »szentek-szentje» állott. Idegennek, a ki alatt minden nem mohamedánt kell érteni, különben is szigorúan tilos erre a térre rálépni. Minket is egynéhányszor visszakergettek innét a török örök, mikor hivatalos vezetők nélkül próbálkoztunk a térre feljutni.

Jelen látogatásunk alkalmával azonban el voltunk látva a hivatalos vezetés minden kellemével. A konzulátus útján engedélyt szereztünk, ezenkívül magunkkal hoztuk az osztrák-magyar zárandokház kavaszát, a kihez két török rendőr csatlakozott.

Az Antonia-várerőd falainak megszemlélése után teljes biztonságban tartottunk a tér felé. Már messziről rongyosnál-rongyosabb síhederek üvöltő lármája fogadott minket. Sohasesem látunk egy rakáson annyi nyomot, mint a mennyi itt felhalmozódott. Nemcsak az élénkbe futó alakok voltak toprongyosak, hanem mindkét kezük és a hátuk is tele volt aggatva rongy batyukkal. Mikor már egészen a közelünkben voltak, vigyorogva ajánlották fel szolgálatukat lábaink beburkolására. »Egy frankért egy pár papucsot!» kiabálták és felmutattak egy pár rongyos papucsot, az utca szemétdombjairól

más dolgok felkarolása még nem elég: a templomi ruhák készítése igen szép dolog, s folytatandó tovább is, de a kőtemplom díszítésén kívül mily tág tér nyílik az igazi templom, Krisztus igazi hajlékának, a léleknek díszítésére, ezt kellene díszíteni a cselédleányok körében! Van itt jó nő szív elég. Vannak jólelkű uriaszonyaink, akik nincsenek már elfoglalva a gyermek-neveléssel, vannak továbbá magányos úrinők, akiknek senki-jük sincs; ezek gyakran unatkoznak, — ime itt van a munkásleányok kérdése — de mily jól tudnának ezek működni egy munkásleány-védő egyesületben! Gnauck-Kühne E. asszony az 1895-ben Erfurtban tartott szocialis kongresszuson ezt mondta: „A modern független nőknek elégedetlensége közismert dolog; életük üressége nem kielégítő magyarázat?... A nők is kell fáradozásból és munkából részét kivennie, amely az emberiséggel összeköti. Amint az órák a súly, épen úgy csupán a kötelességszerű munka része tartja az emberi életet a rendes kerékvágásban; a megterhelés az, amely az élet hajójának a szükséges súlyt adja. Ha a vagyonszó egyetlen feladata az élvezet, akkor hiányzik minden erkölcsi kötelek, amely az élethez köti, s ezzel elveszti az élet értelmét. Ürességgé, teherre lesz, amelyen semmiféle gémbeskedés nem segít.“

Tehát itt van ezen független nyitrai úri-asszonyok számára a hely, ahol elfelejthetik életük magányát; itt vannak a szegény, elhagyott munkásleányok, azoknak legyenek gondozóivá és őrző-angyaláivá, s nem lesz nehéz az élet, nem lesz oly üres az a magányosság a maga kicsinyes körében. Asszonyoknak, úri asszonyoknak kellene tehát a munkásleányok helyzetén segíteniök, azoknak kellene az ügy élére állaniok, s akkor aligha volna oly nagy romlás és közöny épen azok közt, akik hivatva vannak arra, hogy az elégedetlen és lázongó munkásszótály anyáivá legyenek. Munkásnő-védő egyesület kellene Nyitrán, Patronage, a melyben a cselédleányok szabad óráikat tölthetnek, hogy ne csatangoljanak az utcákon és a tereken magányosan, s ne legyenek kitéve a csabításnak, és a bűnre vezető alkalmaknak. Ezt az egyesületet alapítsák a gyermeki neveléstől felszabadult nők! De addig a többi cselédtartó úri-ú se maradjon rest.

Induljon ki közülök mozgalom, amely jel-szavává teszi a „lovagok“, az éjjeli és kapuajtó látogatók megszüntetését. Ezt a bűnös szokást minden áron ki kell irtani a cselédleányok köréből. Ha nem lehet másképen, hát irtsák ki a háziasszonyok — sztrajkkal. Ha a leány nem akar „lovag“ látogatás nélkül szolgálni, ne tőrjék házukban, ne engedjék, hogy a bűn kapujuk alá, konyhájukba férközzék; ne feljenek, lesz mindíg elég cselédleány, aki ezen romlottságba valló kikötés nélkül is szolgálatba áll. Ha már annyira romlottak a cselédleányok, hogy sztrajkolnak a bűn érdekében, legyenek az úri nők annyira erkölcsösek, hogy szintén sztrajkkal, a fel nem fogadással, harcolnak az erény érdekében. Egy keresztény úrinő, aki szívesen jár templomba, aki sokat ad vallásos meggyőződésére, ne tőrje azt a szokást, hiszen ő felelős a cselédleány lelkeről,

hiszen neki is szólnak az Apostol szavai: „Ha valaki övéinek és különösen cselédiségének gondját nem viseli, az megtagadta hitét, s rosszabb a hitetlennél“ (I. Tim. 5, 8.) A „lovagok“ megszüntetése legyen tehát az első lépés, amelyet a munkásleányok erkölcsi romlottságának megszüntetésére teszünk.

A másik lépés legyen az, hogy ne engedjék meg, hogy az a leány magányosan csatangoljon. Szép szokás az úri osztálynál, hogy leányaikat nem engedik felügyelet nélkül sétálni. Jól van az így, mert mindig kell éber szem s óvó kéz annak a tapasztalatlan és fejlődő leány leleknek. De a mily szép és erkölcsi szokás ez, épen annyira rossz szokás az, hogy cselédleányaikkal épen az ellenkezőjét tessék. Azokkal már mit sem törődnek, azokra már nem ügyelnek, mintha azoknak az erény, a szívtisztaság már nem volna épen úgy szükséges, mint saját leányaiknak! Ezeknek is gondozóivá lettek; az élet mostohasága, a megélhetés lehetősége elszakította a szegényeket édes szüleiktől, munkaadói lettek azokká, tehát tartásuk kötelességüknek ezekre is figyelni, ne engedjék ezeket sem felügyelet nélkül az utcákon csatangolni! Chantal Franciska gazdag előkelő nő volt, de azért nem tartotta lealázónak vasár- és ünnepnap délutánjain szolgaszemélyzetének is néhány órát szentelni. Felolvasott nekik jó irányú könyveket, mosollyal nézte játékaikat, elvitte őket magával sétálni, s így elvont tőlük sok bűnt. A nyitrai úrinőktől nem várjuk ezt, nem mindenki lehet Chantal asszony, de a cselédleány halhatatlan lelke már csak elvárhatja azt tőlük, hogy nem engedik felügyelet nélkül. Ha már mást nem tesznek, legalább vigyék ki azt a cselédleányt magukkal sétára, nem baj ha rögtön csak dísznek, az mellékes; fő, hogy szemük előtt legyen, fő, hogy felügyelet nélkül ne maradjon.

Nyitrai úriasszonyok ti hozzatok fordulok a munkásleányok érdekében! Legyen már városunknak is irgalmas szamaritanusa, aki olajat és bort öntene a munkásleányok lelkének erkölcsi sebeibe. Ti legyetek azok, ti, kiknek természete tör és eped a szerencsetleneken való megsegítés után. Emeljétek ki nemeteknek ezen szánandó hajótörőtteit a romlásból, ne engedjétek, hogy bemooskolják nemetek hírét és erkölcsét. Közültek induljon ki az eszme, ti álljatok az ügy élére, alapítsátok munkásnő-védő egyesületet, mentsetek meg azokat a szánandó, de halhatatlan lelkeket!

Nyitrai keresztény Nőegylet mélyen tisztelt hölgyei, hozzatok, nemesen érző szívetekhez intézem e sorokat, ne engedjétek, kérlek, ne engedjétek elveszni azt a sok munkásleány-lelket! Van erő, van buzgóság, van vallási érzet, van szerzet bennetek, mindenki tudja, sokan tapasztalták azt, éreztessétek ezt a romlásnak indult cselédleányokkal is. Ezek oltalmat, ezek menedéket kérnek tőletek, adjátok, kérlek adjátok azt nekik; alapítsátok egy munkásnő-védő otthont, hiszen ti vagytok arra hivatva, hiszen csak a ti nemesen érző szívetek képes csupán arra.

Márius.

felszedett sárcipőt, vagy minden más hiányában kifogástalan daróc rongyot.

Sokan ijedten riadtak vissza a bizalmatlan külsejű lábbelítől, de nem utasíthaták el, mert mohamedán imaházba közönséges lábbelivel nem szabad belépni. Tulajdonképen le kellene vetni a cipőnket, de enyhe értelmezés szerint elégséges az is, ha reá papucsot húzunk, vagy rongyot csavarunk. Kezdünk tehát alkudozni a suhancokkal, a kik, a mig a zsebünkbe nem nyultunk, hallani sem akartak kevesebbről, mint egy frankról. De mikor megcsillanni látták kezünkben a nikkelt 10 filléresket, felébredt bennük a keleti embert annyira jellemző mohó pénzvágy és szinte lázas sietséggel burkolták be rongyaikkal tisztességes cipőnket.

Így most már meg volt óva a hely szentsége. Rendes cipőben profanálja az ember Allah templomát, de ha piszkos rongyot köt a lábára, egyszerre szerzi meg azt az égi tisztaságot, mely őt a szent hely meglátogatására méltóvá teszi! Midőn a finom kicsinosítás után egymásra néztünk, egész lélekjelenlétünk volt szükségünk, hogy elfojtsuk a nevetésünket, melynek kitérése iszonyúan felbőszítette volna a társaságunkat úgy is ellenséges szemmel néző csöcseléket.

Nehezen vonszolva lábunkat a szokatlan

mezben, csoszogva mentünk be a mecsetbe, mely mint építészeti alkotás talán nem tartozik az első rendű műrekek közé, de színpompára nézve ritkítja páriját. Az épület alakja oktagon, s a nyolc szeglettel határolt falak felett óriási kupola emelkedik, melynek tetején hatalmas félholdnak az arany szarvai ragyognak.

A padló ezer színű márvány mozaik és kockának tarkaságából alkotva úgy csillog, mint egy tenger, melynek tükrében szírvány furdik, fantasztikus alakú hegyek és lombos erdők képe mutatkozik. A kupolát belülről gipsz stuccatura ékesíti, melynek ezernyi-ezer apró darabkája arannyal átszótt kék alapszínbe olvad össze. Szébb mennyország-szint talán az angyalok sem tudnának festeni. Kár, hogy éppen ott élvezük ennek a színek a gyönyörűségét, a hol nem a mennyország felé irányított törekvések szoktak honolni. A mohamedán mecsetek a földi uralom jelképei, a mint maga a mohamedán vallás ennek az uralomnak az egyetlen összetartó kapcsa.

A falakat a kupolától az ablakok párkányáig fayence lapok, onnét pedig egész a padlóig márvány lemezek fedik. Halványan árnyalt kék, fehér és zöld színeknek egymásba átszőkenő hullámos sávjai húzódnak végig a falakon, s át és át ölelik a csipkés díszekkel koszorúzott

Ujdonságok.

Dr. Dudek János, budapesti egyetemi tanár és a „Religio“ szerkesztője, mult vasárnap lapunk szerkesztőjének látogatására Nyitrára érkezett. Dr. Dudek úr a kis-seminariumban volt szálva.

Investitúra. Szlauka Károly zayugróci plébános f. hó 16-án, Buday József ujonnan kinevezett morva-leszkői plébános f. hó 19-én tették le a megyés püspök úr kezébe a hivatalos plébánosi esküt, mely után öngyméltósága az új plébánosokat kánonilag javadalmukba investálta.

Uj gazdasági tudósító. A földmívelésügyi miniszter Zombory Elemér gazdatiszt felsőszőlősi lakost az érsekújvári járásra nézve a gazdasági tudósítói tiszttel megbízta.

Tanügyi hírek. Petergál Henrik, privigei gymnasiumi tanár aki csak a tavalyi évben tette le kitűnő eredménynyel magyar és német nyelvi szakmájából a vizsgálatokat, a budapesti főreáliskolába tanárnak hivatott, és ezen állását a mult hét folyamán már el is foglalta. E meghívás minden esetre kitüntetés számba veendő azon jeles tehetségek és kitaró szorgalom miatt, melyet Petergál Henrik kifejtett, és ezen alkalmából melegen üdvözljük.

Megyebizottsági tagok választása. Érsekújvárott a III. választó kerületben az e hó 21-én megtartott választás alkalmával Dr. Rabár Endre választatott meg megyebizottsági taggá.

Halálozás. Juhász Bólint a mezőhegyesi állami uradalom igazgatója, kinek udvari tanácsossá történt kinevezését lapunknak előző számában hoztuk, alig, hogy kinevezése megjelent, életének 63. évében elhunyt. — Nemespanni Dr. Barta Antal, nagykátai albiró, néhai Barta Béla kuriai bíró fia, dr. Kramolin Victor és dr. Rudnyánszky Béla sogora, életének 46-ik évében elhunyt. Tetemeit nov. 9-ikén a komárommegyei Jászfalura szállították, hol a családi sírboltban örök nyugalomra helyezték. — Béke poraikra!

A helybeli katolikus kör mult szombat este felolvasás és színelőadással egybekötött táncmulatságot rendezett. A kör felolvasó estélyek és táncmulatságok mindig esemény számba mennek, mert kérdés nélkül szólvá, a körben elhangzott felolvasások és előadott zene-és ének darabok mindig a művészi tökély magaslatán állottak. És ezt kell mondanunk a folyó hó 17-én lefolyt estély programjáról. Az estélyt a zenekar remekül sikerült előadása nyitotta meg, utána Dr. Puchovszky Balint tartotta jeles felolvasását: „A valódi műveltség fogalma és ismeretető jegyeiről“. A felolvasó úr a nála megszokott közvetlenséggel, nyíltsággal és szép nyelvezettel bemutatta a történelem folyamán a műveltség megnyilvánulását, felhozta a modern kor hiányos fogalmait a műveltségről és bebizonyította, hogy a valódi műveltség az embernek minden tehet-

oszlopokat, mint magnesia lángok a tündérmesék színpadi alakzatait. A hol a színsávok árnyalatai elmosódnak, ott nagy betűs Korán-feliratok futják körül a márvány és fayence burkolat mezőt, mint arany párkányok az ékszerszekerények oldalait.

A színhátás olyan kábító, hogy teljesen megteveszti képzeletünket. Azt hisszük, hogy egyikében vagyunk azoknak az allhambráknak, melyeknek mesés pompájáról csodadolgokat regél a szerencsenek és mórok története. Amulatunkból csak akkor ocsudunk fel, midőn vezetőnk egy alaktalan sziklára hívja fel figyelmünket. Remekül kovácsolt vasrács, mely még a keresztés háborúk korából származik, és fa keret veszi körül a sziklát, úgy hogy a rács és a keret között szabadon lehet járni, de magát a sziklát megérinteni nem szabad.

Valószínűleg ezen a sziklán állott az egykori zsidó templomban az égő áldozatok oltára. Bizonyos pedig az, hogy a keresztés idejében, a mikor az Omar-mecset keresztény templom volt, ezen a sziklán helyezték el a templom főoltárát. A mit ezen kívül erről a szikláról mondanak, az mind a zsidó és mohamedán hitregék világából ered. A zsidók szerint ezen a sziklán áldozott Melchizedek és Ábrahám is itt akarta feláldozni Izsákot. A frigszekerényt ezen szikla

80-151
18-112

séget veszi igénybe, de nem zárhatja ki a vallást sem, melyre minden embernek szüksége van. Talpraesett felolvasását zajosan megélték, mely után az énekkar szép férfi négyessel gyönyörködtette a jelenvoltakat. Az ezután következő műkedvelői előadás „Valami hibája van” egyes jelenetei olyan derűtséget keltek, hogy a hangos nevetéstől csak úgy visszhangzott a nagy terem. Ha vesszük a felesége hóbortos szeszélyeit túrni kegytelen orvos (Boroukay Lajos) nehéz szerepét, avagy a falusi bácsi (Anda Lajos) remek előadását, ha tekintjük a „valami hibája van” házi asszony (Bieliczky Margit) nyugodt, természetes szereplését, avagy a kis pattogó, önrizetes szobalány (Hauser Emma) distinguált alakítását, úgy nehéz a palmat, az elsőséget odaitélni; annyi bizonyos, hogy a tapsvihar a megérdemelt művészet volt, szereplésük kedves emlékeik közé fog tartozni és szabadon remélünk, hogy viszontlátjuk a kör legközelebbi előadásain. A programot megtoldották egy kedves hegedű duettel harmonium kísérete mellett, ebben Filberger Vilmos, Stettka Teofil, és Lihán Jenő urak szerepeltek. Az előadás után gyorsan szétzedték a színpadot és táncteremre alakították át a termet, melyben Berkes zenekara csakhamar rázendítette a talp alá való szebbnél szebb darabokat és vidáman keringett a terem apraja-nagyja „a meddig a jó kedv tartott”. Már pedig ebben nem volt hiány, a nap már előbújt Tormos felől, amikor a mulatságnak vége volt, és távoztak egy szépen sikerült és sokat emlegetett estély boldog emlékeivel. — A történelmi hűség kedvéért megjegyezzük, hogy a jelenlevők száma kevesebb volt, mint más alkalommal, de ez mit sem von le az estély értékéből, mert halásak érte a mamák, mivel nekik is bőven kijutott a táncból.

Véglegesítés. A vármegye főispánja Rácz István ideiglenes minőségű vármegyei közigazgatási gyakornokot véglegesítette. A törekvő fiatal ember múlt hó 30-án sikerrel állotta ki a kolozsvári egyetemen az első államtudományi szigorlatot s néhány nappal később, f. hó 3-án pedig az államtudományi államvizsgálatot. Üdvözljük!

A keresztény szocialisták ünnepe. A Nyitrai Keresztény Munkásegylet Vármegyházter 8. sz. alatt épült saját egyesületi házában fölavatása alkalmából ma, színelőadásal és táncal egybekötött zártkörű emlékünnepeket rendez, melynek műsora a következő: 1. Reggel fel 9 órakor az egyesület nagytermében díszközgyűlés, melynek megnyitása után az egyesület tagjai szülő alatt testületileg az irgalmas nővérek templomába vonulnak. 2. 9 órakor ünnepélyes sz. mise. Pontifikál Jeszenszky Alajos, apátkanonok egyesületi elnök. 3. Az egyesület tagjainak visszakerkeztével a díszközgyűlés küldöttséget választ, mely Gr. Batthyány Vilmos dr. püspök coadjutor urat a hazmegáldás egyházi szertartásának végzésére fölkeri és meghívja. 4. Az épület zárókővének ünnepélyes letétele; a ház megáldása. 5. Ünnepi beszéd. Mondja Franciszy Lajos dr. papnevelői lelkiigazgató, theol. tanár. 6. A kereszt-

alatt rejtette el Jeremiás próféta, s az még ma is ott van.

Még érdekesebbek a mozlim mondák. Ezek szerint a szikla az alsó világúr, a föld örvénye felett szabadon lebeg, minden támasz nélkül. Közvetlen alatta van a lelkek kútja. Itt jönnek össze hetenkint a megholtak lelkei, isznak a kút vizéből és imádkoznak. A nagy próféta Mohamed is itt járt, itt imádkozott, itt aludt, vankosul szolgált neki a szikla, mely viasz-lágygyá lett a próféta feje alatt. Fejének nyomásától származik a sziklán látható horpadás. Innét vitetett is fel az égbe, Burak nevű lován. Az utolsó ítélet itt fog tartatni, Allah a szent sziklán állítja fel bírói székét.

Érdeklődéssel hallgattuk ezeknek a régi mondáknak a felelevenítését, s azután átmentünk az Omar-mecsetből mintegy fél kilométernyire fekvő »el Aksa« nevű mecsetbe, melyet a mohamedánok szent könyve, a Korán szerint maga Mohamed az Izlam egyik őshelyének és »Mesd-schid el Aksa«-nak, Mekktól »legtávolabb eső szentélynek« nevezett el, abban az időben, midőn Jeruzsálemben tartózkodva a zsidó vallási forrásokat tanulmányozta és a zsidókkal alkudozott, hogy őket úgyének megnyerje.

Kijövén az Omar-mecsetből többen leráz-

tény szocialis szövetség képviselőjében szólnak: Giesswein Sándor dr., a ker. szoc. egyes. orsz. szöv. elnöke, Csitáry Béla országgy. képviselő. 7. Esetleges indítványok. 8. Elnöki záró szó. 9. Este fél 8 órakor színelőadás. — Színre kerül: „Rákócziért“ Négy felvonásos regényes színmű. Irta Erdősi Károly. E darabban 23 személy szerepel korhű jelmezben. — Előadás után tánc. Jó ételekről és italokról gondoskodva van. Belépő-díj színelőadásra és táncmulatságra személyenként 1 kor. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hírlap útján nyugtáznak.

Ezüstmenyegzők. Városunk két derék iparos tartotta családja és jó ismerősei körében házassága 25 éves évfordulóját. *Rusz István* építő mester f. hó 14-én, *Rutkovszky János* géplakatos mester f. hó 24-én ünnepelte e napot. Házassági frigyüket egyházilag is megáldatták, az első alkalommal Jeszenszky Alajos apátkanonok, az utóbbi esetben Glósz Lipót felsővárosi plébános végezték az egyházi szertartást, mely után otthonukban családjaik és jó ismerőseik körében szeretetteljesen ünnepelték e napot. Kívánjuk, hogy az 50 esztendő jubileumot is megünnepelhessek hasonló boldog körülmények között.

A honvédség köréből A király Radnai Miksa dr. törzsorvosnak, a sziszeki honvéd állomás orvosfőnökének hasonló minőségben a nyitrai honvéd állomáshoz való áthelyezését, továbbá Teodorovits Miklós dr. törzsorvosnak, a nyitrai honvéd állomás orvosfőnökének a zágrábi VII. honvédkerület egészségügyi főnöki teendőinek ideiglenes vezetésével való megbízását elrendelte.

Megyebizottsági tagválasztások. A részleges megyebizottsági tagok választásán a hét folyamán a következők választották meg. Nagy-Tapolcsány: Toscano Rezső. Tornóc: Mezey Gyula, Wittenberg N. Udvarnok: Janecz József, Szeszler Jenő. Szobotist: Meskó Pál. Radosóc: Dr. Hamar Gyula. Unin: Szabó Kálmán. Bajmóc: Dr. Lellei Jenő. Tuzsina: Bárány Majthényi József. Novák: Dr. Haytsch Dezső. Ghymes: Szabó Ödön. Privigye: Mozer Tivadar. Ó-Tura: Láng Rezső. Szabados István, Brhlovics Sándor. Jablonic: Fauser Lajos.

„Szálé Lajos pöre“ című mult heti hírlapra vettük a következő nyilatkozatot:

Tisztelt Szerkesztő úr!

A „Nyitrai Szemle“ utolsó számának reám vonatkozó közleménye a többi között azt is tartalmazza, hogy Pulman volt dojszi jegyzőt a Nemeckai féle sarcolási historia után csak jóval később vontam fejelem alá.

Ez a valóságnak meg nem felel, mert Pulman már az időben is fejelem alatt állott; — s amint manipulációja tudomásomra jutott, 48 órán belül oly intézkedéseket tettem, hogy jegyzői minőségben többé lábát Dojsra be ne tehesse. Tehát nem a megtorló eljárás szenvedett késedelemet, hanem maga az inkriminált esemény — sajnos — csak hónapok mulva jutott tudomásomra. A rovanszói és szottinai sértetteknek pedig idéztem az 1901. évi őszi

tuk lábunkról az utálatos rongyokat. A folytonosan mögöttünk settenkedő csöcselékhad felszedte azokat és gyorsan át futott velők az Aksa mecsethez. Itt azután újra árulni kezdték portékájukat. A török rendőrök közbe léptek és figyelmeztettek minket, hogy kétszer nem tarozunk fizetni a rongyok használatáért. Erre szörnyű dühbe jött a pénzéhes népség, s éppen mikor legfenyegetőbb lett a magatartása, a rendőrök elláttak, s a szitkozódó tömeggel szemben gyönyörűségeken cserben hagytak minket. Kénytelenek voltunk tehát újra megfizetni a szertartásos lábdiszt.

Az Aksa mecset főleg abból a szempontból érdekelt minket, mert az eredetileg egy, Jusztinián császár idejében, 530 körül épült Mária-bazilika volt. A hét hajóból álló imaház középső hajójának oszlopai még a Jusztinián-féle bazilikából származnak. Ezek még most is sejteni engednek, minő gyönyörű szép lehetett az egykori keresztény templom.

A középkori keresztény uralom idejében a templomosok rendje bírta a bazilikát, melynek tőzsomszédságában a rend lakóháza állott. Ez most össze van építve a mecsettel, de a rend lovagterme még ma is eredeti alakjában van meg.

Adieu.

törvényhatósági közgyűlésen éppen a néppárt szónokai által Veszeloovszky megválasztása felett tartott beszédeknek részleteit. Azt hittem, hogy amit a törvényhatóság közgyűlésében el lehet mondani, az Szottina község házában is elmondható.

Felkérem tiszteit Szerkesztő urat, hogy az igazság kedvéért és a közönségnek igazságú tájékoztatása végett, a hivatkozott közlemény helyreigazítása képen, becses lapjában jelen soraimnak helyt adni méltóztassék.

A közlemény egyéb részeire vonatkozólag szabadon annyit említenem, hogy amit barátaim ki nem eszközöltek, azt talán majd elleneseim útján fogom elérhetni.

Tisztelettel

Dr. Szálé Lajos.

(A főbíró urnak emlékeztetőbe juttatjuk, mint már akkor is jeleztük, hogy mi a perére vonatkozó referátát a „Nyitrai Hírlap“ kefelevonatos jelentéséből vettük. Ha tehát kifogása van ellene, azt a „Nyitrai Hírlap“-ban tette volna közzé, mely a tárgyalásnak szem és fültanuja volt, s így dr. Szálé ur mosakodását könnyebben elbíralhatja, mint mi. A Nyilatkozat végső soraiban örvendtesen tudomásul vesszük, hogy Szálé ur is elkövetkezik Szenicről, csak még abban nem vagyunk egészen bizonyosak, vajjon Amerikába-e? Szerk.)

Dr. Révy Ferenc, a felső leányiskolák miniszteri biztosa a hét folyamán Nyitra tartózkodott és megvizsgálta a helybeli felső leányiskolát, meghallgatta a tanulókat feleleteit és a tanárok magyarázatát és a tapasztaltak fölött meglegedését nyilvánította.

A nyitrai kórházi tisztviselők fizetésrendezése. Nyitrai törvényhatósági bizottsága a nyitrai vármegyei kórház tisztviselőinek fizetését a kórházi bizottság előterjesztésére arányosan emelte. Az igazgató főorvos törzsfizetését az eddigi 3000 korona helyett 3600, lakbérilletményét 700 koronában; az osztályvezető orvos törzsfizetését az eddigi 2000 korona helyett 2600, lakbérilletményét 560 koronában; az orvosok fizetését a mostanig élvezett 1400, illetve 1600 korona helyett 1800 koronában; a gondnok fizetését 2400, az ellenőr fizetését 1800 s a két dijnok fizetését 1000—1000 koronában állapította meg.

A nyitrai ingyen tej céljaira következő adományok folytak be: Morton József Nyitra fiacskája elhunyt emlékére 22 kor. 40 fillér. Dániel Izor Nyitra családtagjainak szaporulata alkalmából 10 k., Markhot Gyuláné Nyitra-Ivanka kis leányának születése alkalmából 50 kor., Dr. Kürth Dávid Nyitra 10 kor., Aranyossy József Sopron 10 kor. További kegyes adományokat kér és a befolytatot hálásan köszöni Dr. Thuróczy Károly Nyitra.

Egészséges község. Schönviz, Sáros-megyei községnek 498 lakosa van, s mégis jelen év június 15-étől egész november 20-ikáig csak egyetlen egy halálozás fordult elő, a község orvosáé; és az is — ehen halt meg.

II. patika Nagytapolcsányban. Egy nyitrai lap azt híreszteli, hogy a II. patika úgye véglegesen elbukott. Nem oda Buda. — bár ezt a haladópárt hívei úgy Nagytapolcsányban, mint a vidéken óhajta remélni és várják — e hir még nagyon korai. Erőnek erejével a politika zavaros chaosába szeretnek burkolni a II. patika iránti buzgalmat, pedig egészségügyi követelmény ez, melynek szükségessége úgy 20 év előtt meg volt, amint ma még inkább sürgeti a szegény, kisemberek érdeke. Kár előre inni a medve bőrére.

Szarvasmarha-díjazás. A Nyitrai Gazdasági Egyesület a földművelésügyi kormány támogatásával, a szorgalom és igyekezet, valamint a szarvasmarha-állomány minőségének javítása céljából 1906. évi november hó 29-ikén esztörtökön délelőtt 9 órakor Szokolca szarvasmarha-díjazást rendez, mely alkalommal nagyobb számú állami és magán díj lesz a kis tenyésztők közt kiosztva. — Díjak: Tehenekre borjuval vagy anélkül: I. Állami díj 80 kor., II. Állami díj 50 kor., III. Állami díj 40 kor., IV. Állami díj 30 kor., V. Állami díj 30 kor., VI. Állami díj 30 korona, Szokolca város I. dija 20 kor., Szokolca város II. dija 20 kor., Szokolca város III. dija 10 kor. 1—3 úszókra: I. Állami díj 80 kor., II. Állami díj 50 kor., III. Állami díj 40 kor., IV. Állami díj 30 kor., V. Állami díj 30 kor., VI. Állami díj 30 kor., Szokolca város I. dija 20 kor., Szokolca város II. dija 20 kor. Szokolca város III. dija 10 korona.

Adomány. Dr. Spengler Károly davos-i orvos, a tüdővész gyógyításán új módszerének feltalálója a nyitrai kórháznak 50 korona értékű tíz köbcentiméter ojtó anyagot adományozott, ezen ojtó anyaggal Dr. Biringer Ferenc, kórházi igazgató orvos már ojtásokat eszközöl és értékesíti azon módszert, melyet július hónapban Davosban tanulmányozott a feltaláló — Dr. Spengler mellett.

Megszökött bizományos. Amiről napok és hetek óta érthető izgalommal beszélnek a kereskedői körökben, az már most teljes biztonsággal megállapítható, hogy Weisz Mór nagy-tapolcsányi bizományos sok, nagyon sok kicsalt pénzzel Amerika szabad levegőjét szívja. Ezen ténynek bizonyítéka az a kábel távirat, amit az ügyes család itthon maradt feleségének nov. 22-én küldött s melyben szerencsés partraszállását jelzi. Nagytapolcsányi pénzes emberek, takarékpénztárak, a zsámbokrétai, tr.-baáni, privigyei és több fővárosi pénzügyesek siratják pénzüket. Állítólag 70—80 ezer korona az az összeg, amit Weisz Mór hazánk fia összeharcsolt. Jellemző a zsidó gondolkodásra, amit itt-ott hallani a szökéssel kapcsolatban. Ha kevés pénzzel szökött, — mint beszélik — akkor ostoba; ha sokkal többet, akkor okos ember Weisz Mór.

Kisorsolt esküdtek. A nyitrai esküdt-bíróság f. é. decemberi ülésszakára a következőket sorsolták ki. *Rendes esküdtek:* Paray Sándor Soponya (kövecses pusztá), Dr. Róth Sándor Érsekújvár, Goldner Adolf N.-Tapolcsány, Rosenzweig Vilmos Assakúrt, Szpál Mihály Galgócz, Sonnenfeld Dániel Vágújhely, Jeszenszky Géza Patvarócz, Halász Fülöp Tardoskéd, Dr. Spitzer Gyula N.-Tapolcsány, Stammer Sándor N.-Surány, Dr. Krón János Miava, Hunyady László Szelőce, Enderla Rezső Privigye, Dr. Erney Ede Sasvár, Erdélyi Károly Komjáth, Krepecz Emil Belpatak, Ifj. Krajcsovic Alajos N.-Tapolcsány, Klein Jakab Érsekújvár, Leidenfrost Károly N.-Bossány, Ehrengruber Károly Pöstyén, Dvorzák Ágoston Tavarnok, Domanizsa János Érsekújvár, Dr. József Érsekújvár, Dubik József Sasvár, Diviacky György Vajk, Dezső Zsiga Galgócz, Donát Salamon Vágújhely, Degai Gyula Szokolca, Czobor Béla Sarlóka, Czadra János Miava. *Helyettes esküdtek:* (valamennyien Nyitrától). Vas Károly, Sumichraszt József, Kánvik Jakab, Herczog Bernát, Dr. Kállay Armin, Járeb Pál, Vajda István, Szécsi Ferenc, Kardos Károly, Neumann Mór.

Elfeledett szobor. A nyitrai új törvényszéki palota előtt felállítandó B. Szűz Mária szoborra beküldött e héten lapunkhoz Lieska János, Kosztonafalu 2 kor. 50 fill. Hozzáadva a lapunk legutóbbi számában kimutatott 3112 koronához lesz 3114 korona 50 fillérhez. Isten fizesse meg!

Lassan megy a purifikáció. Tapolcsányból írják lapunknak: Az abszolutisztikus kormány kétes elemekből állította össze annak idején a miniszterelnöki sajtóiroda személyzetét. Vidéki tudósítói is nagyjából ilyen szedett-vedett emberekből kerültek ki, akik tekintet nélkül a politikai tisztességre és meggyőződésre, vakon szolgálták uraikat. Ilyen kis tinta-kulit szerzett magának a bukott haladóparti kormány Nyitra megyében is, ki a kormány szája-ize szerint szerkesztett tudósításokkal traktálta a mindenható urakat. Pöispán, vmegye, kormány még mindig túrják ezt a régi tudósítót, hát már igazán nincs alkalmasabb, megbízhatóbb embere a nagy uraknak Nyitravármegyében? Ha sokáig hagyják ezt a kis emberkét ebben az állásban, bizony-bizony még — megnő legalább a szarva.

Utazás a Quarner-öbölbe és Velencébe. (A F. M. K. E. tengeri kirándulása.) A F. M. K. E. elnöksége 1907. évi június 21—25. napjain az egyesület tagjai számára kirándulást rendez a magyar-horvát tengerre és az isztriai tengerpartra, esetleg Velencébe. A kirándulás eredetileg öt napra van tervezve s a résztvevők látni fogják Fiumét, Voloscát, Abbáziát, Ikát, Lovránát, Czirkvenicát, Porto-Ret, Buccarit, Lussingrandet és Lussinpiccolót. A kirándulás költsége, a melyben az öt nap minden kiadása, tehát a borralalók is befigyaltatnak, összesen 115 korona. A kirándulás folytatásaképp, külön három napra, június 26—28., az egyesület Velencébe is tervez utazást, a melynek költsége (szintén beleszámítva minden kiadást) külön 85 korona. Egyszóval az egyesület tagjai öt napot a Quarneróban és három napot Velencében tölthetnek, összesen 200 koronáért. A kiránduláson, az említett kedvezményes árak mellett, csak az egyesület tagjai vehetnek részt. Nem tagok számára a quarnerói öt napos kirándulás költsége 140 korona,

a velencei három napos kirándulás költsége pedig 110 korona, összesen 250 korona. (Ha azonban az illetők 1906. január 1-ig az egyesület tagjai közé beiratkoznak, az összes kedvezmények őket is megilletik.) Meg kell jegyeznünk, hogy a velencei kirándulásban csak azok vehetnek részt, a kik az előző quarnerói (Fiume és vidéki) kirándulásra is jelentkeznek. Külön a velencei kirándulásban senki sem vehet részt.

Keresztút megáldás. Lélekemelő ünnepélyük volt f. hó 18-ikán a széplaki híveknek, ugyanis e napon áldotta meg P. Kubiss Jeromos nyitrai szent-ferenczrendi atya az ujonnan fölállított keresztutat, s ez alkalommal a nála megszokott közvetlenséggel szólott a hívekhez. Az új keresztút Turcsok József nedanóci birtokos nemeslelkű adományából létesült, aki több ízben kimutatta hasonló jótéteményeivel, hogy jó módja dacára sem feledkezett meg az Istenről, akitől minden áldás és jótétemény származik.

Köszönetnyilvánítás. *Bende Imre* v. b. t. t. megyés püspök úr ónagyméltósága a gerencséri tűzkárosultaknak ötven koronát volt kegyes első segélyképen adományozni. Ezen segélyt hívei és a maga nevében halás köszönetet nyilvánítja Kardos Károly gerencséri plébános.

A zsolnai vízvezeték és csatornázás ügye megint nagy elodázást szenvedett az által, hogy a trencsénmegyei közgyűlés nem hagyta jóvá a 447 ezer korona vállalkozási áron Kunz Antal brünni vállalkozónak kiadott vízvezetési és csatornázási munkálatokat s megítélését fejezte ki a fölött, hogy Zsolna városa egy idegen gyarost bizott meg oly nagy munkának az elkészítésével. A megyei közgyűlés elutasító határozatát november 22-én vette tárgyalás alá a városi képviselőtestület s heves viták után tudomásul vette azt, elhatározván egyúttal, hogy a brünni vállalkozó kizárásával új tárgyalásba bocsátkozik a magyar vállalkozókkal. Ugyanazon az ülésen a városi képviselőtestület elfogadta egy új, a modern igényeknek megfelelő postaépület tervezetét, a melynek költsége előirányzata 90 ezer koronát tesz ki. Az új postaépület a régi algimnázium helyén, a mostani főreáliskolával szemközt fog épülni.

Céllövészet éles lötlényvel. A rendőrkapitány közlése teszi, hogy a m. kir. nyitrai 14. honvéd gyalog ezred f. hó 27. 28. és 29-én éles lötlényvel főgyakorlatot fog tartani. Lövlőirány: Kajsza község irányából Pleskahegy és a Vásáruiti major felé. Darázs község, Pleskahegy és Szent-Királyhegy délnyugati oldala és a Darázi műút közti területen a tartózkodás életveszélyes. Lövészet tartama délelőtt 8—12 óráig. A lakosokat figyelmeztetjük, hogy az utak, mint a veszélyeztetett terület biztosításáról a honvédség fog gondoskodni, hogy a jelzett helyen, a megjelölt időben tartózkodni életveszélyes.

Lövöldöző mérnök. Majthényi Rezső, nováki lakos nagy-lehotai határban fekvő erdejét eladta Vajda és Társa oszlányi fakereskedőknek. Nevezett vevő erre vasúti pályát tervez, mely a nováki vasúti állomástól Majthényi és a nagy-lehotaiak szántóin keresztül vezetne az erdőbe. A földbirtokos mint érdekelt fél a szerződés feltételei értelmében köteles a szállítót átengedni földjén, de ezt a magán-vállalatot áldozatok árán támogatni nem köteles a nagy-lehotai nép, melynek jól felfogott érdeke azt hozná magával, hogy a gőzfűrés N.-Lehotán állítsassék fel, a honnan ők a fát Novákra fuvarozzák. Vajda vállalkozó minden bejelentés és engedély nélkül kivette Fischer Geza mérnököt a lehotai határba, és öt tagból álló kíséretével kedélyesen keresztül-kasul járta a felszántott földeket, azok gazdáival mit sem törődve. F. hó 19-ikén tömegbe verődve illő hangon tiltakoztak a betolakodás és a kár ellen és Benyiszka József, magyar szóval melegen ajánlotta, hogy a mérnök úr határúkból távozzék és a magában turkáljon. Benyiszka tiltakozó szavaira Fischer válogatott magyar stílusban „bűdös és buta tótok“ Krisztusát káromolni kezdte, forgó pisztolyát előrántva, 8—10 lépésnyire tőle védtelenül álló Benyiszkához rohan, azt mellének szegezte s öt botjával nyakon ütötte; egyre tájtékozó haraggal forgolódott, többek felé pisztolyát irányítva s nagy hangon kiáltotta hogy 14 bűdös tótot megöl nyomban. Ekkor Benyiszka megfogta Fischert s azon voltak, hogy leszereljék. E közben a pisztoly kétszer elsült az egyik golyó Hurtis Bálint bal kezén, a másik Obert Bálint jobb kezén furdótt keresztül, kik a gyilkos szert kezéből kicsavarni akarták. Fischer segédje ezalatt megragadta a munkálatnál használt baltát s a dulakodók közé vágott, egy parasztot hátán találva, egyik ütésével azonban urának fejét tisztelte meg véletlenül. A nép

nem bántotta Fischert okosan is tették, de mint tudósítónk írja, azért a huszár káromkodásért és viselkedésért majd a bíróság előtt felelni fog. Hát az a szegény nép még a saját földjén sem parancsol, hol van a jog, törvény és igazság. Az ily atyafiakat jó lesz már egyszer becsületre tanítani. Persze fognak jajgatni, hogy a nép a hibás, de a lármát már megszoktuk. Figyelemmel fogjuk az esetet kísérni, elaludni nem hagyjuk.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon tisztelt jó barátainknak és ismerőseimnek, kik drága felejtetlen férjem elhalálása alkalmából mértetlen fájdalommal szíves részvétükkel, a természetesen való megjelenésükkel oly jók voltak enyhíteni, szívem mélyéből ez uton is őszinte köszönetet mondok. *Öz. Renglovics Győzőné.*

Védekezés tüdővész ellen Trencsénmegyében. E cím alatt írják lapunknak a vidékről. E rettenetes betegség ellen védekező egyesületet alakítani, és népszanatorium felállítása céljából tagokat gyűjteni iparkodik az országos orvos-szövetség trencsénmegyei fiókja. Egész Trencsénmegye legegészségesebb, legtisztább levegőjű terület, oda tüdőbetegek gyógyulni mehetnének; és mégis tán egy megyében sem okoz annyi halálozást a tüdővész, mint Trencsén megyében. Ennek oka kizárólag a rettenetesen elterjedett mértéktelen pálinkázás. Sok helyütt a parasztnők is oly iszákosak, mint a férfiak, és napokon át korcsmáznak. Ezt a hatóságok és orvosi körök nem veszik észre, annyira megszokták. Ez iszákosság ellen küzd a papság, de az idegen kapzsi elemek és érdekek mindent elrontanak. Tán ezért kerülte el a legnemesebb testületet a fiók? Az országos orvos-szövetség szerezzé be a pénzügyőrségtől a statisztikai kimutatást, mennyi pálinka esik nemcsak az egész vármegye lakosságára, hanem egyes járások és községek egy lakójára, és már papiroson meglátja, hol és mi okból pusztít a rettenetes tüdővész Trencsénmegyében. Ha az orvosi kar, előjáróságok és hatóságok felvennék a küzdelmet a pusztító hatású iszákosság ellen, megfogyna a tüdővézsesek 80 tán 90 százaléka is!

Ártézi kút Tótmegyeren. Gróf Károlyi Lajosné szül. Széchenyi Hanna grófnő igen becses ajándékkal kedveskedik Tótmegyer községnek, — ártézi kutat csináltat a község számára. A kút fúrása a jövő januárban veszi kezdetét, s a kút helyéül a község háza előtti tér van kiszemelve. A kút tehát ott fog állani, már jövő tavasszal s egészséges vízzel áldása lesz a község lakóinak, — s egyszersmind maradandó emléke a jötevé grófnő nemes gondolkodásának.

A hirhedt uszorás elítelve. Három vármegye szegény lakosságát fosztotta ki Brichta Mór, zsolna-bellai trencsénmegyei kereskedő, ki különösen az Amerikába vándorolt tótok vagyonszerzésére pályázott. Hihetetlen nagy uszorkamatot szedett Trencsén, Zólyom és Zemplénmegye lakóitól, úgy hogy végre feltűnt az alispánoknak is a lakosok nagymérvű elszegényedése. A vizsgálat megindításakor a zsolna-bellai községi előjáróság szolgáltatta az első bizonyítékokat Brichta Mór ellen erkölcsi bizonyítvány alakjában, amelyben igazolták, hogy az uszorás nagy mértékben szedi áldozatait. Ekkor kormányhatósági rendeletre megindítottak ellene az eljárás 23 rendbeli uszora és hét rendbeli okirathamítás miatt. Az uszorák között van olyan is, amelyben 50 forint kölcsön után, a zálogba vett üszöt s miután ez megborjadt, egy borjut, összesen 160 forint értékben szedte kamatul 6 hónapra. Az okirathamítások legtöbbször pedig úgy követte el, hogy a kölcsönadott pénz dupláját írta a váltóra. A letartóztatott vádlott tagadta az ellene emelt vádat, azonban mintegy 60 tanu vallott ellene, mire a pozsonyi törvényszék két évi fegyházra és 520 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ottani kir. tábla s ma a kir. Kuria Tassy Pál korona-ügyész-helyettes indítványára hozzájárult az első bíróság ítéletéhez.

Nyugtázás. A mindennapi nyomorral küzdő szegény *felsőzicsi* (Trencsén m.) hívek ledgett templomára következők voltak kegyesek adományokat küldeni: (Folytatás.) Batthyány Vilmos koadjutor-püspök Nyitra 20 kor., Czeizel Gábor nagyprépost Nyitra 40 k., Bielik Imre praelatus Wien 20 kor., Imlauf Károly Faesko, Tomecsek Mihály Dojes, Dr. Kmetykó Károly Kiszuaújhely, Péller Pál Veszprém, Adamkó Zsófia Nyársárd, Fülöp Béla Bély, Gusztáv Endre Léva 10—10 korona, Matisz István családja Meczenef 4 k., Koselka Gizella Meczenef 2 k., Badik József Szkalit 5 k., N. N. Nyitra-Ludány 1 k., Kegyesrendi növendékpapság Keeskemét 12 kor., Skodáček János Lubina 2 kor., Bazsik Endre Ijeszek 5 k., Hospely Erzi Fertőhomok 2 k., Duboss Géza Neszlusa 5 k., Kossik Román Szepesváralja 2 k., Szvitek János Óbeszterce 4 k., Drexler Antal Wien 5 kor., Tóth Kálmán Kossellokeőpudhray 2 kor., János

Mihály Zólyom 2 k., Mráz János Horváth-Guráb 2 kor., Trachvingel Mihály Pozsony 1 k., Buzalka György 2 k., Binder Mária 1 k., Maczkó Mária Hont-Sz.-Antal 1 k., Franner János Illava 2 k., Lipka Nep. Jác 2 k., Fater Ferenc Turnov 2 k., Pázmáneum növendékei Wien 4 k. 50 fill., M. M. Pervek 4 k., Id. Zseltvay Gyuláné 2 k., Jakubik Tamás és József, Bobek András, Sevesik Tamás, Okuliar Kubusz János turzófalvi, Bobek József dlhepoei, Gombik Pál zákopcei, Ninik Gresek György dlhai drótosok Lemgöböl (Deutschland) összesen 16 k. 16 fillér, Okapal Pál és János, Kristaf Lőrinc és Csulák Fülöp turzófalvi bádogosok Gnesenből 12 kor. A nemes adakozók ez úton is fogadják leghálásabb köszönetüket. További könyvradományokért a nyomorgó földhözragadt hívek nevében esdekél a felsőszécsi róm. kath. plébánia hivatal Felső-Szűcs. (Trencsén megye.)

Piaci gabonaárak. A „Nyitramegyei gazdasági egyesület”-nek a nyitrai piacon eladott terményekre vonatkozó jelentése 1906. november hó 21-dikén (100 kilogrammonként koronákban): Buza 14.20.—14.50. Rozs 12.40.—12.60. Árpa 14.—15. Zab 14.50.—14.70. Kukorica ó: 15.60. uj 10.— Látható gabonakészletek: Buza 10000 q. Rozs 4000 q. Árpa 20000 q. Zab 2000 q. Kukorica 500 q. Buza és rozs ára változatlan, az árpa zab és tengeri ára kissé emelkedett. Gabonakészlet igen csekély, a forgalom gyöngye. A répa hordása mindenütt teljes befejezést nyert. Tavaszai alá a szántás javában folyik. A marha állomány még mindig a legelőkön és réteken találja meg táplálékát.

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyaillatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcbőrt finomítja, üdíti, ugyanarra, hogy még a legérzékenyebb arcbőrűek is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen árértékű külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros, Miskolcon. Kapható Nyitrán, Kubányi István drogériájában.

A házasasszony gondolkodásán melik a család övé, boldogsága!

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

Kathreiner előállítási módszere révén kellemes ízű, az egészséget előmozdító és olcsó, ez által a legmegbecsülhetetlenebb előnyöket nyújtja minden háztartásnak!

Minden vásárlásnál hangsúlyozzuk kifejezetten a Kathreiner nevet és csak eredeti csomagokat kérjünk Kneipp-páter védjeggyel.

CSARNOK

Egy főbenjáró per Nyitravármegyében.

1561—1564.

A családi okmánytárban őrzött okiratok nyomán közli:

Reviczky Bertalan.

(Folytatás.)

20. Walabyk György, Arokháthy Péter jobbágya eskü alatt vallja: hogy néhai nemes Kürthy Pál semmiféle fenyegetés vagy bírsággal nem kényszeríté jobbágyaik, csupán ezt mondotta, hogy azok, kiknek napibére van, ne maradjanak el.

21. Cserowych János, a fent nevezett úr jobbágya, eskü alatt vallja: hogy midőn a Path-

waróczyak azon helyre jöttek, hol a kaszálás történt, Bossnyák Ambrus azt kiabálta: „A papoth, a papoth”!

22. Kwcharowych Márton, Blaskowych Krizánt, Ondrecska Vince, Blahowych Márton, Walabyk István, Benedikove Péter, a fenti úrnak jobbágyai, eskü alatt úgy vallanak, mint az előbbiek.

23. Nemes Zenthkereszthy Gáspár ezt vallja eskü alatt; midőn őt néhai nemes Kürthy Pál magához hivatá, mindnyájan, kik akkor nála voltak, kimentek vele Majerszka pusztára; itt kezdé nekik a pusztá határait mutogatni és parancsolá, hogy kereszteteket vágjanak a fába. Később Pathwaróczy Péter jött oda, ottan tiltakozott és nem engedte folytatni a keresztjelek vágását, hozzá szólt: nem szabad tovább folytatnod, mert ez nem a határ. De Kürthy nem törődött vele és tovább ment az uton. Ezért hozzá szólt Péter: Légy veszteg, mert jól tudod, hogy most pörben állunk és testvérem nincsen otthon.

24. Zenthkereszthy András éppen úgy vall, mint Gáspár.

25. Nemes Kopythlászky Kristóf, eskü alatt vallja, egyebet nem tud, csak azt, hogy a réten, hol a fű össze volt tapossva, látott vért; a szeglethen a sövény mögött is látott vért, de kinek vére folyt ott, azt nem tudja.

26. Nemes Csongraczky János, eskü alatt vallja: nincsen egyébről tudomása, csupán arról: hogy néhai nemes Kürthy Pál ment jobbágyaival a réteket kaszálni, de valljon Majerszkában volt-e birtoka, ezt nem tudja. Azt tudja azonban, hogy e réteket a patvaróci jobbágyok irtották és azokat háborítlanul is használták.

27. Hassko András, Fwz Lukács, Mecsár János, Wydek János eskü alatt úgy vallanak, mint az előtt.

28. Dolyngy András, Mráz György, Mazák Jakab, Jankowek András és Fwz Benedek eskü alatt vallják: midőn őket nemes Pathwaróczyak tanukul hívtak, hogy elöttük tiltakozzanak, mutattak nekik vért egy fűzfa mellett és egy kis csomó szénát. Ők ekkor e helyen látták a vért és egy kevés szénát.

29. Nemes Zentkereszthy András ugyan úgy vall, mint az előtt.

30. Nemes Csongraczky György eskü alatt vallja: hogy azon réteket, hol Kürthy Pál meg lett ölve, mindig a patvaróci jobbágyok bírták.

31. Krajcsowech Lukács, Filoweh János, — Lanthos Györgynek jobbágyai — Fylovech György, Ondrassowek Máté, Mwdroweck Márton, Rohody Gáspárnak jobbágyai — Gasparowech György, Zentkereszthy Andrásnak Wezkán tartózkodó jobbágya, ekképen vallottak eskü alatt: tudomásuk van arról, hogy azon réteket, hol Kürthy Pál meg lett ölve a patvaróci jobbágyok kaszálták, irtották és használták is.

32. Nemes Pálffy Sebestyén, nagyságos Ország Kristóf szabója Csejthén, esküvel vallja: hogy midőn kimentek azon helyre, melyen a gyilkosság történt, látott véres fűvet, hol az is volt látható, mintha vonszolták volna a holt testet, de merre vonszolták, azt nem látta, de a sövényen túl a szegletben láttak szintén vért. Azon helyen azonban, a melyen nemes Patvaróczyak azt állították, hogy ott ölték meg, nem volt vér látható. Azt is vallja, hogy a mi az első tanuvalomási jegyzőkönyvben van írva, azt ő nem mondta.

33. Borbálya asszony, nemes Csongraczky György neje eskü alatt úgy vall, mint az előtt.

34. Nemes Csongraczky György eskü alatt azt vallja: hogy nem látta a helyet, hol az ember halál történt, de látott, midőn a nemes Patvaróczyak jobbágyaikat felfegyverkezve csatarendbe állították. Azután még azt is vallja, hogy azon rétek, hol a gyilkosság történt. Pathwaróczyhoz tartoznak. De még továbbá ezt is mondja Csongraczky György, hogy hallotta magoktól a nemes Pathwaróczyak jobbágyaitól, midőn ezek a

harc után haza tértek, ezt mondani: már megöltük Kürthy Palt a szegletben.

(Folyt. köv.)

2579/1906. tlkvi szám.

Póthirdetmény.

A privigyei kir. járásbiróság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, miszerint a Briatka Pál mácsói lakos végrehajthatónak **Iliás János** és Iliás sz. Dodok Anna gyám által képv. kiskoru Iliás Anna bányai lakos végrehajtást szenvedők elleni 400 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében 2163/1906. sz. a kibocsátott árverési hirdetményben a bányai 4. sz. tjbén, I. 1—7 sor 7. 43. 101. 124. 138. 202. 205. hrsz. a foglalt s B. 1—5. Iliás (nős Simarka Máriaival) Simkó Mihály, Iliás János (nős Iliás Jozseffinnel) kk. Iliás Anna és Gyuresó János nevéen vezetett ingatlanra 762 kor. kikiáltási árban a végrh. törv. 156. §-a alapján és a bányai 7. sz. tjbén I. 1—11 sor. 86. 121. 127. 163. 185. 234. 266. 276. 300. hrsz. a foglalt s B. 1. 2. a. Iliás János (nős Iliás Jozseffinnel) és kk. Iliás Anna nevéen vezetett ingatlanra 113 korona kikiáltási árban Bányai község házánál **1906. évi december hó 5-ik** napjának d. e. 10 órájára kitézött árverés az 1881. LX. te. 167. §-a alapján dr. Haitseh Dezsó ügyvéd végrehajtható érdekében is 100 kor. tőke követelése kielégítése végett megtartatni fog.

Privigyén a kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság 1906. évi szeptember hó 29-én.

Tivadár,
kir. járásbiró.

2803/1906. tlkvi szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bíróság közteszi, hogy Sporzon Ernőnek **Adamecz Vince, József és György** elleni 1000 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében dr. Haitseh Dezsó ügyvéd által beadott utóajánlati ügyében a területéhez tartozó Rudnó község 20. sz. tjbén I. 1—12 sorsz. a. foglalt s B. 9. 10. 12. a. ^{30/100} részben Adamecz József (nős Hugyecz Máriaival) Adamecz Vince és Adamecz György nevéen vezetett ingatlan közös legelő- és erdőilletőség és 20. összeirási számu ház 768 kor. kikiáltási árban és az u. o. 22. sz. tjbén I. 1—9 sorsz. a. foglalt ingatlanból és közös legelő és erdőilletőségből B. 9. 10. és 12. alatt ugyanazokat illető ^{30/100} része 216 korona kikiáltási árban **1906. évi december hó 13. napjának** d. e. 10 órakor Rudnó község házában 768 kor. és 216 kor. kikiáltási ár és 76 kor. 80 fill., 21 kor. 60 fillér bánatpénz letétele mellett becsáron alul is eladatni fog.

A vételár az árverés napjától számított 30, 60, 90 nap alatt három egyenlő részletben 5% kamattal együtt a birói letétpénztárba fizetendő részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a bíróságnál valamint a fent nevezett község előljárásnál megtekinthetők.

Privigyén a kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság 1906. évi október hó 22. napján.

Tivadár,
kir. járásbiró.

Egy kitűnő 12 × 16 fényképező készülék,
mely új korában 130 korona volt, 70 koronáért **eladó.**

Címe megtudható lapunk kiadóhivatalában.

1906. Ó 354/1. szám.

Árverési hirdetmény.

A nyitrai kir. járásbíró mint hagyatéki bíróság közhírré teszi, hogy néhai **Venczell Ferenc** vál. püspök és nyitrai nagyprépost hagyatékát képező ingóságok **1906. évi december hó 4-ik és következő napjaiban Nyitrán** a nagypréposti lakban nyilvános árverésen készpénz fizetése mellett a becsáron alul is elfognak adatni.

Árverelni szándékozók ezen hirdetmény nyel az árveréshez meghívtnak.

Nyitrán, 1906. évi november hó 12-én.

Ujfalussy Ferenc,
kir. aljársbíró.

2881/1906. tkvi sz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Klobusiczky Károly nyitrai ügyvéd által képviselt kisk. Lovász Gábor és János végrehajtonak, Dr. Egry Dezső vágsellyei ügyvéd által képviselt néhai **Moró Béla** volt mocsonoki lakos hagyatéka végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a felperesi közbenjárással fogatosítandó végrehajtási árverés 600 korona tőkekövetelés és ennek 1899. évi március 15-ik napjától járó 8% kamatai 88 kor. 40 fillér eddigi már megállapított, valamint jelenlegi 20 kor. 50 fill. és a még felmerülendő költségeknek kielégítése végett **csatlakozólag Csóka Géza, Boróczy Lajos, Maró Eugenia, Nyitrai hitelbank végrehajtonak javára is az 1881. LX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146. §.**

értelmében a nyitrai kir. törvényszék területén levő Királyi község határában fekvő a királyi-i 303. betétben I. 1-2. sorszám alatt **Moró Béla** nevén vezetett szőlőre 2620 korona kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül **1906. évi december hó 19-ik napjának délelőtti 10-ik órája** Királyi község házához tűzetik ki.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 262 koronát bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c 42. §.-ában jelzett árfolyammal óvadék képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Vágsellyén, 1906. évi szeptember hó 10-ik napján. A vágsellyei kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Ruszel János,
kir. aljársbíró.

Ujdonság! Feltűnést keltő!
Csillogó karácsonyfa angyal csengő
6 aranyozott angyallal 30 centim. magas. Eltörhetetlen karácsonyfaacsuc, **Pontos működésért kezeség!**
Legszebb és legújabb karácsonyfa dísz,
mely egy keresztény családban se hiányozzék.

A 3 gyertyaláng által fejlesztett meleg levegőtől a hajtókerék forgásba jön és a rajta megerősített golyók a 3 csengőhöz verődnek, mi által kellemes csengés keletkezik, mely ifjut és öröget egyaránt ájtatos karácsonyi hangulatba ejt.

Ára karton dobozzal és használati utasítással együtt az összeg előzetes beküldése mellett bérmentve **K. 1.50**

3 drb.	K 4.-
6 "	K 7.50
12 "	K 13.50
24 "	K 28.50

Utánvételt 30 fill. tóbb.
Ha nem tetszik, pénz vissza!
A megrendelések idején korán intézendők

KONRAD JÁNOS
első órágyárához Brúx 1902. sz. (Osehország)
200 oldalas 3000-nél több ábrát tartalmazó magyar árjegyzékemet bárkinek ingyen és bérmentve megküldöm

K&C POPOFF
LEGELŐKELOBB
OROSZ
TEAMARKA.

Himző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-varrógépeit

ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól — **acél alkatrészekből** állanak az utolsó esavarrig. Erős anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok. Kiváló tisztelettel
Árjegyzék ingyen. Szlávik Konstantin,
mechanikus, optikus. 2-10

WEIGL ANTAL

PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint **férfiszabó-műhelyét,**

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

VEREBÉLY GÉZA

női- és uri-divat áruháza
Nyitrán, Vármegye-u. 16.

Szives figyelmébe ajánlja az igen t. vásárló közönségnek a szokásos **KARÁCSONYI NAGY VÁSÁRT.** Eladásra kerülnek ez alkalommal a raktáron fenmaradt árúk **mélyen leszállított rendkívüli olcsó árban** u. m. Tennis filanell és Zefir-Battist **20 és 30 fill.** Barchetek **44 fill.** Battist **40 fill.** Gyapju-Delaine **70 fill.** Voil **36, 48, 52 fill.** Az összes maradékok **50%-kal** leszállítva. Számos honi gyártmányú, ajándéknak alkalmas cikk. — Szörme gallérok. — Férfi kalap és nyakkendő különlegességek. — Asztalneműek és vászonárúk megbízható minőségben. — **Szigoruan szabott árak!** — **Blusok nagy választékban!**

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

50-151
182-182

Guttman Sámuel

NYITRA,
Tóth Vilmos-u. 10. sz.Ajánlja minden igényre
dúsan felszerelt **kész**férfi-, fiu- és
gyermekruha-
raktárátSzigoruan szabott,
de jutányos árak !!Szigoruan szabott,
de jutányos árak !!ahol szigoruan sza-
bott, de a legjutányo-
sabb áron szolgáltat ki
a tisztelt vevőközönség.

Guttman Sámuel

NYITRA,
Tóth Vilmos-u. 10. sz.

906/IV. 1. 52.

Szőlő-
oltványok.Valamint
az elmúlt
években is a

Küküllőmenti

első szőlőoltványi telep

tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes 84.

Nagyküküllőmegye — volt az egyedüli az egész országban,
mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű —
egészséges fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat
szállított, úgy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kap-
hatók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyú
bor-, csomage-bor és különleges csomage szőlőoltványok,
melyek előállítását a szőlőbirtokosok bűnösök ered-
ményeket érnek el.

Kivánatra — képes árjegyzék — számos
elismerő levél — ingyen és bérmentve.

Alulirott a t. e. gazdaközönség, ipar és építkezési vállalkozók, lakatosok, kovácsok,
kerék- és kocsigyártók, kocsifényező, bogárnok, kádárok, festők, háztulajdonosok
és magánzók figyelmét felhívja a **Nyitrán** évek óta fennálló s jól berendezett

nagy vas-, festék- és olaj-árú valamint
mindennemű építési anyagok kereskedésére.

Répvillák, trágyavillák, vakarók, ekevas-árú, rúdvas, tengelyek, ökörpatkók, minden-
féle vasárú, vasalások, fedőlemez, kátrány, cement, gipsz, izolier-lemez, szárító fali
asphalt, stukatornád, angol kocsi-lakk, Weihrauch-féle padló-lakk, olaj-, por- és
kocsi-festékek különféle színekben, Cylinder- és gép-olaj, vaselin, patkózsir, Car-
bolineum és minden egyéb házcikk nagy mennyiségben raktáron tartatik.

☛ **Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközölnétek.** ☛

Tessék a
címlére
figyelni !!

Tisztelettel

Linkenberg Józsefvas-, festék-, olaj- és építkezési
anyagok kereskedése

Nyitrán, Párutca 22. szám.

Nyitrai Serfőző és Malátagyártó Részv.-Társaság.

Meghívás.

Van szerencsénk t. részvényeseinket a **folyó évi december hó 6-án**
délután 3 órakor gyárhelyiségünkben tartandó

XII. rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívni.

Napirend:

1. Egy felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása a jövő rendes közgyű-
lésig terjedő egy évi időtartamra.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, a mérleg előter-
jesztése és a tiszta jövedelem hovatartozása iránti határozathozatal.
3. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
4. Három igazgatósági tagnak megválasztása három évre az alapszabályok
21. §-a értelmében és a napirend 1. pontja szerint már megválasztott egy fel-
ügyelő-bizottsági tagon kívül még három felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása
a jövő rendes közgyűlésig terjedő egy évi időtartamra.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az 1905/6. évi mérleg a köz-
gyűlést megelőzőleg 8 napon át a gyár irodái helyiségében a jogosultak által megtekinthetők.

Az alapszabályok 11. §-a értelmében a szavazati jog gyakorlására szükséges, hogy a
részvények az összes le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg három nappal a
Nyitrai Iparbank pénztáránál letétessenek.

A nevezett pénztár a letett részvényekről elismervényt ad, mely igazolásul szolgál a
közgyűlésen való részvételre.

Nyitrán, 1906. évi november hó 15-én.

Az igazgatóság.**SZUPERFOSZFÁTOT,**

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
kénsavas káli tartalommal, *** ****KOVASAVAS KÁLIT** (dohánytrágyázásra) továbbámindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül**Rézgálicot** (98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban
szállit a**„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság**

Budapest, V. Fürdő-utca 8.